

Ціннісні орієнтації, потреби молоді в цілому визначають життєві плани молодих хлопців та дівчат, які з часом ними уточнюються і перебудовуються. Планування життя молоддю не можливе без певних мотивів, якими керуються молоді люди. Ці мотиви, як і життєві плани в цілому в різних соціально-професійних і вікових груп молоді різні, вони змінюються із плином часу, зміною умов життя, місця життя, обставин. життєві плани молодих людей пов'язані із прагненням зайняти певне соціальне становище, яке дозволить йому задовольняти ще більші і різноманітні по характеру і значимості потреби, само реалізовуватися як соціальному суб'єкту. Складність життєвих планів молодого людини залежить від багатьох чинників, але одним із вирішальних є рівень духовного розвитку, свідомості, міжособистісних зв'язків особистості.

На формування цінностей та ціннісних орієнтацій молоді впливають також соціальні інститути, освіта та державна молодіжна політика. Молодіжна політика держави – це політика, яка створює правові та інституційні умови для самостійної, ефективної діяльності молоді. Послуги молоді, надані державою розробляються з урахуванням динаміки потреб, інтересів, обумовлених специфікою цієї соціальної групи. Молодіжна політика орієнтується не тільки на формування компенсаційних механізмів (державна підтримка соціально незахищених категорій молоді), але й на створення умов самореалізації молодого покоління у виборі сфери зайнятості – професії, освіти, організації дозвілля, реалізації та розвитку інноваційного потенціалу молоді [2].

Ціннісні орієнтації формуються в процесі засвоєння людиною певного соціального досвіду і проявляються в її переконаннях, інтересах. У відповідності до орієнтації на певні цінності, молодих людей можна поділити на чотири типологічних груп.

Список використаних джерел

1. Каганець І. Психологічні аспекти в менеджменті: Типологія Юнга, соціоніка, психоінформатика. Київ - Тернопіль. 1997. 204с.
2. Морозова Л. П. Соціотехнологічні аспекти формування ціннісного світу сучасної молоді. *Соціальні технології*. 2000. Вип. 5. С.302 - 313.
3. Морозова Л. П. Ціннісні орієнтації молоді. *Нова парадигма. Альманах наукових праць*. 2000. Вип.17. С. 176-183.

УДК 305-042.3:316.613.434:37.011.3-057.875(043.2)

БРЕЦКО І.І., МАШКАРИНЕЦЬ В. І.
Мукачівський державний університет

ВПЛИВ ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ НА ПРОЯВИ БУЛІНГУ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Булінг (цькування) – це діяння (дія або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або

такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого. Дослідники виділяють наступні види булінгу: фізичний, емоційний (психологічний), економічний, кібербулінг.

Так агресивністю називають стійку характеристику особистості, що визначає схильність до агресивної поведінки. Агресивна поведінка – це дії спонукувані агресивністю і агресією.

Агресія може бути конструктивною, вона служить життєвим інтересам і виживання. Розглядаючи такий феномен як булінг, причиною якого є агресія, характерною особливістю є його деструктивний характер [2].

Агресія може мати досить різноманітні форми. Вона може відкрито виражатися людиною, або бути його прихованим, латентним якістю. Найчастіше агресія проявляється у вигляді конфліктності, лихослів'я, тиску, примусу, негативного оцінювання, загрози, застосування фізичної сили. Приховані форми зазвичай менш помітні оточуючим, оскільки людина пред'являє схильність до відходу від суспільства, часто вдається до самотності, закривається в собі. Такі люди частіше за інших здійснюють суїциди. Також людина в такому стані може усвідомлено робити дії, а частіше – бездіяльності, які можуть нашкодити оточуючим [1].

В якості внутрішніх репрезентацій агресії розглядається різні афекти, нав'язливі ідеї, фантазії. Наприклад, при підвищеній агресії людина може виношувати ідею помсти і розправи. Один розправиться з кривдником в своїх фантазіях, інший – заподіє шкоду в стані афекту. Особливу форму агресії представляє агресивний потяг, при якому людину охоплює роздратування, заздрість, злість, сказ.

Найбільша суспільна небезпека агресивності полягає в тому, що агресивні дії знаходяться в тісному взаємозв'язку з протизаконними діями. Багато вчиняють злочинні дії, керуючись корисливими мотивами. Агресія найчастіше носить інструментальний характер і спрямована на досягнення будь-яких цілей. Це може бути вбивство заради отримання житлоплощі, насильство, жорстоке поводження, погрози з метою вимагання грошей. Можна наводити безліч прикладів. У разі інших злочинів насильницького характеру, також проявляється ворожа поведінка, виникає загроза суспільству (оскільки насильство розглядається як одна з найбільш небезпечних форм агресивної поведінки, забороняється законом).

У деяких випадках злочинна діяльність з рисами агресивності може бути обумовлена і невротичними реакціями, тривогою, почуттям провини. Розвиток стійкого неврозу є передумовою антисоціальної спрямованості особистості. В такому випадку агресія стає стилем життя. При відсутності адекватної корекції або своєчасного лікування, можуть розвиватися органічні порушення діяльності нервової системи і головного мозку.

Насильство у вигляді булінгу призводить до негативних наслідків, що відбивається на всіх учасниках процесу. Найбільш несприятливим є вплив на жертв булінгу, в наслідок якого такі впливи можуть привести до суїцид [3].

В цілому ж розвиток особистості здобувачів вищої освіти як майбутнього фахівця з вищою освітою йде в ряді напрямків: зміцнюються ідейна переконаність, професійна спрямованість, розвиваються необхідні здібності; удосконалюються, "професіоналізуються" психічні процеси, стани, досвід; підвищуються почуття обов'язку, відповідальність за успіх професійної діяльності, виступає індивідуальність здобувачів вищої освіти; ростуть домагання особистості здобувачів вищої освіти в області своєї майбутньої професії; на основі інтенсивної передачі соціального і професійного досвіду і формування потрібних якостей ростуть загальна зрілість і стійкість особистості здобувачів вищої освіти; підвищується питома вага Самовиховання здобувачів вищої освіти у формуванні якостей, досвіду, необхідних йому як майбутньому фахівцеві; міцніють професійна самостійність і готовність до майбутньої практичної роботи.

Список використаних джерел

1. Барліт О. О. *Соціально-педагогічна та психологічна проблема булінгу в освітньому середовищі*. Запоріжжя: Олекс, 2011. 52 с.
2. Журавель Т. В. *Попередження, виявлення і подолання випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми: методичний посібник для освітян* / За заг. ред. О. В. Безпалько К.: ТОВ "К.І.С.", 2010. 242 с.
3. Король А. Причини та наслідки явища булінгу. *Відновне правосуддя в Україні*. 2009. № 1 – 2. 190 с.

УДК 159.923.2:364-787.522(477)(043.2)

ВІРНА Ж.П.

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ПСИХОЛОГІЧНІ РЕСУРСИ ЕФЕКТИВНОГО ПРОФЕСІОГЕНЕЗУ В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ УКРАЇНИ

Проблема психологічних ресурсів активізується мірою потрапляння людини в стресову ситуацію та використання нею усіх можливих копінг-засобів задля збереження психологічного і фізичного здоров'я. Психологічний ресурс як ознака адаптаційної поведінки людини також є базовим конструктом вивчення поведінки людини в контексті її ризику та психологічного захисту, які, в свою чергу, поділяються на персональні і соціальні ресурси, які відповідають за фактори взаємодії людини з оточуючим середовищем. Загалом, психологічні ресурси є результатом взаємодії людини з оточуючим світом (середовищем проживання, соціумом).

Послідовність розгляду конструкту психологічних ресурсів розпочнемо з розгляду *факторів ризику* («ресурси вразливості»), що традиційно є такими, що

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>